

7.7 WAJONG

Bron : Engagement met autisme. April 2004

door Marjolein Schipper, met medewerking van de adviesgroep Arbeid

Een aantal jongeren en volwassenen met autisme beschikt inmiddels over een WAJONG-uitkering. Mogelijk zijn er anderen die nog niet weten dat zij hier, vanwege het autisme, een beroep op kunnen doen. Wanneer jongeren zich samen met hun ouders aan het oriënteren zijn op de mogelijkheden na de schoolperiode is de WAJONG iets om in het achterhoofd te houden, voor het geval dat hierop een beroep gedaan moet worden. (Een WAJONG-uitkering kan overigens al starten tijdens de schoolperiode of studie.)

De WAJONG-uitkering is bestemd voor zogenaamd "jonggehandicapten", mensen van wie al op jonge leeftijd vaststaat dat zij door hun handicap niet, of in mindere mate, in staat zijn om een eigen inkomen te verdienen. De WAJONG-uitkering kan aangevraagd worden bij het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) als de persoon 17 jaar is en dient uiterlijk binnen 13 weken na de 17e verjaardag aangevraagd te worden. De wachttijd bedraagt 52 weken. Als hij of zij 18 jaar is geworden en voldoet aan de voorwaarden voor de WAJONG-uitkering, wordt er maandelijks een uitkering ontvangen.

Bij WAJONG geen sollicitatieplicht

Mensen met autisme die pas op latere leeftijd een diagnose autisme gekregen hebben en deels of geheel arbeidsongeschikt zijn, hebben alsnog de mogelijkheid om een WAJONG-uitkering aan te vragen. Immers, de handicap was er altijd al en ook op 17-jarige leeftijd. Voor hen heeft een WAJONG-uitkering met name voordelen wanneer er sprake is van een bijstandsuitkering. Bij de WAJONG-uitkering is men uitgesloten van de sollicitatieplicht. Daarnaast is het niet nodig om eventuele eigen financiële middelen aan te spreken. Dit in tegenstelling tot een bijstandsuitkering die pas uitgekeerd wordt wanneer het vermogen onder een bepaald bedrag is gedaald.

Het hebben van WAJONG-uitkering kan een aantal voordelen met zich meebrengen. In sommige gevallen zal het proces van het zoeken naar een geschikte werkplek vergemakkelijkt worden, want er is immers geen financiële druk om elke baan (ook ongeschikte banen) aan te moeten nemen. Ook tijdens een studie kan het hebben van een WAJONG-uitkering (naast de studiefinanciering) zorgen voor rust. Met een WAJONG-uitkering hoeft er niet naast de studie gewerkt te worden. De tijd die anders aan een bijbaantje zou worden besteed kan nu gebruikt worden om te studeren of om uit te rusten. Op deze manier heeft de student voldoende geld om in eigen levensonderhoud te voorzien. Ook het REA-traject (wordt later op teruggekomen) waarop een beroep kan worden gedaan, kan voordelen met zich meebrengen.

Naast positieve punten zijn er ook negatieve kanten aan het hebben van een WAJONG-uitkering. Omdat er immers toch wel geld binnenkomt is de prikkel om werk te (moeten) vinden afwezig. Terwijl juist voor mensen met een vorm van autisme het hebben van een zinvolle dagbesteding erg goed is, dit geeft immers structuur aan de dag. Soms zijn er ook negatieve reacties van anderen op het hebben van een uitkering. Tenslotte zijn werkgevers soms huiverig om mensen met een (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid aan te nemen.

REA-indicatie

Indien de WAJONG-uitkering wordt afgewezen omdat niet aan alle criteria wordt voldaan, maar er wel erkend wordt dat sprake is van een zekere arbeidshandicap, kan de jongere een REA-indicatie toegekend krijgen (overigens kunnen ook mensen met een WAJONG-uitkering hiervoor in aanmerking komen). REA staat voor Wet op de Re-integratie van Arbeidsgehandicapten. De wet heeft tot doel het aantrekkelijker te maken voor werkgevers

om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen en te houden. Maar de wet vergroot tegelijkertijd ook de mogelijkheden van mensen met een arbeidshandicap op de arbeidsmarkt. De maatregelen van de Wet REA zijn met name gericht op werkgevers en bestaan grotendeels uit gunstige financiële voorwaarden voor de werkgever. Deze middelen kunnen voor hen het risico van het in dienst nemen van iemand met een arbeidshandicap minimaliseren.

Wie komen in aanmerking voor een WAJONG-uitkering? (Criteria)

De WAJONG-uitkering is bedoeld voor jonggehandicapten (mensen die al sinds hun jonge jaren gehandicapt zijn). Voor de WAJONG ben je jonggehandicapt als aan de volgende criteria wordt voldaan:

- De persoon is op zijn of haar 17e verjaardag (voor ten minste 25%) arbeidsongeschikt.
- De persoon wordt na zijn of haar 17e verjaardag (voor ten minste 25%) arbeidsongeschikt en heeft in het jaar voorafgaand daaraan ten minste 6 maanden gestudeerd. Deze groep moet de uitkering aanvragen voor de persoon 30 jaar wordt.

Jonggehandicapten en studenten die al op jonge leeftijd arbeidsongeschikt zijn, hebben op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (WAJONG) recht op een uitkering op minimumniveau (dit is wat anders als het minimumloon!)

Het recht op de WAJONG vervalt:

- Als de persoon 65 jaar wordt,
- Als de persoon minder dan 25% arbeidsongeschikt wordt verklaard,
- Als de persoon zich in het buitenland vestigt.

Voor het aanvragen van een WAJONG-uitkering zijn twee momenten van belang. Het moment van aanmelden en het moment waarop de uitkering wordt aangevraagd.

Aanmelden

Jonggehandicapten moeten zich uiterlijk binnen 13 weken na de 17e verjaardag aanmelden bij het UWV (Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, voorheen GAK).

Voor personen die studeren geldt de periode van 13 weken vanaf het moment dat hij of zij arbeidsongeschikt is geworden. De termijn van 13 weken wordt, als dat noodzakelijk is, door het UWV gebruikt om activiteiten te ondernemen op het gebied van revalidatie.

Aanvraag

Vervolgens dient de aanvraag voor een uitkering binnen negen maanden na de 17e verjaardag ingediend te worden bij het UWV. Als de persoon studeert, dan dient de aanvraag binnen negen maanden nadat de persoon arbeidsongeschikt is geworden ingediend te worden. Het UWV heeft op deze manier de tijd om een beslissing te nemen.

Opmerking hierbij: het is van belang niet alleen de formulieren terug te sturen, maar om vooral ook de bewijzen van de diagnose en andere belangrijke documenten hieraan toe te voegen.

Na de aanvraag beslist het UWV of de WAJONG-uitkering wordt toegekend, dit gebeurt in een gesprek met arbeidsdeskundige en keuringsarts. Deze kunnen alleen een goede beslissing nemen als ze goed geïnformeerd worden. Autisme is voor velen van hen (nog) een onbekende aandoening, dus voorzie ze van informatie over de handicap. Overigens mag er altijd iemand meegenomen worden naar dit gesprek.

Percentage arbeidsongeschiktheid

Een misverstand dat veel voorkomt is dat het arbeidsongeschiktheidspercentage verband houdt met de capaciteiten/mogelijkheden van mensen. Het gaat in feite echter om een inschatting van de vermindering in loonwaarde, het loon dat nog verdiend kan worden, in percentage van het loon van mensen zonder beperking. Van belang is dat, ook al zijn

jongeren 80-100% arbeidsongeschikt verklaard, dat niet betekent dat ze geen kansen hebben op de arbeidsmarkt '

Duur van de uitkering

Een WAJONG-uitkering wordt voor vijf jaar toegekend. Daarna wordt opnieuw beoordeeld of er recht is op voorzetting van de uitkering. Uiterlijk vier maanden voor het verstrijken van de termijn wordt er een bericht gestuurd dat een nieuwe aanvraag ingediend moet worden.

Meer informatie over de WAJONG is te vinden bij:

- *Het UWV bij u in de buurt (www.uwv.nl)*
- *Het Ministerie van Sociale zaken Werkgelegenheid (www.minszw.nl, tel. 0800-9051)*
- *Het Breed Platform Verzekerden en Werk (www.bpv.nl)*

Financiële regelingen voor Jonggehandicapten

U kunt in aanmerking komen voor een korting of op teruggave van belasting voor personen die op jonge leeftijd gehandicapt zijn geraakt. Meer hierover leest u in de "brochure Ik heb wat, krijg ik ook wat?" U kunt de brochure vinden via www.minszw.nl, of bestellen bij de afdeling Publieksinformatie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, tel. 0800-9051 (gratis).

Een werkgever kan bij voorbeeld korting krijgen op de ziektekostenpremie van de werknemer en hoeft bij ziekte van de werknemer niet zelf het loon door te betalen, dat doet het UWV dan. Als de werknemer aantoonbaar een lagere arbeidsprestatie levert, kan een arbeidsdeskundige van het UWV loondispensatie aan de werkgever toekennen; de werknemer krijgt een aanvulling op zijn uitkering maar de werkgever is minder geld kwijt (dit geldt overigens alleen voor mensen met een WAJONG-uitkering). Ook kosten voor werkplekaanpassing vallen binnen de REA-voorziening, een bestaande baan kan op deze manier mogelijk ook behouden worden. Tenslotte zijn er binnen de Wet REA ook mogelijkheden voor scholing en begeleiding op de werkplek.

Zoeken naar passend werk

Het hebben van WAJONG-uitkering of REA-indicatie kan er ook voor zorgen dat een re-integratietraject beschikbaar komt, waarbij er concrete hulp is bij het vinden van de juiste werkplek. Het UWV kan dan in overleg met de persoon met autisme een re-integratiebedrijf opdracht geven de cliënt te begeleiden bij het zoeken naar werk. Vanuit het re-integratiebedrijf krijgt de persoon dan begeleiding bij de oriëntatie op werk en bij het zoeken naar werk, Als er eenmaal werk gevonden is kan er begeleiding op het werk (job-coaching) worden gegeven.

Wanneer de persoon met autisme voor de keus staat om al dan niet een WAJONG-uitkering aan te vragen zou daarbij de vraag voorop moeten staan in hoeverre het autisme de persoon beperkt bij het werken. Indien dit het geval is, kan een WAJONG-uitkering op zijn plaats zijn. Maar iedere persoon zal een afweging moeten maken tussen de voor- en nadelen die voor hem of haar gelden. Zinvol is om hierover te praten met anderen zoals ouders, een begeleider of lotgenoten. Het is mogelijk dat er (met een WAJONG-uitkering) op een gegeven moment een duurzame werkplek is gevonden. Dan is het mogelijk om de uitkering te beëindigen. Hierbij moet aangemerkt worden dat wanneer de uitkering definitief is stopgezet er niet opnieuw aanspraak kan worden gemaakt op de WAJONG-uitkering. Deskundigen geven dan ook aan dat het van belang is om de WAJONG-uitkering niet te verlaten voordat er zekerheid van een baan voor in de plaats is gekomen, Het recht op een WAJONG-uitkering blijft gedurende vijf jaar, bestaan, ook al heeft de persoon inmiddels een baan, De uitkering krijgt de persoon dan uiteraard niet meer, omdat er een inkomen is.